

רזא דשבתא

ופעם כאשר נסע הרה"ק רבי פנחס מקאריץ אל רבו הבעש"ט הק' לקח אמו הילד הזה כי ראה שהוא בעל מדריגה, כשנכנסו אל הבעש"ט הק' היו שם שני גדולי תלמידי הבעש"ט הק' הרה"ק המגיד ממעזריטש והרה"ק בעל תולדות יעקב יוסף זי"ע, וסיפר אז הבעש"ט מעשה בדוייה, ואחד מתלמידי הבעש"ט הק' הנזכרים אמר שמצין את כל המעשה, ואחד אמר שאינו מצין אלא חצי המעשה (וספק הוא מי מהשנים אמר שמצין את כל המעשה ומי אמר שמצין רק החצי), עכ"פ בזה המעשה הי' נרמז כל מה שיעבור על הרצי ר' מענדלי מויטעפסק עד יום מותו, ולכן נסע הרה"ק ר' מענדלי לארץ ישראל, כי אמר שנרמז אז בהמעשה.

וז"הו שהפסוק מסיים - מי הוא זה שמצין זאת ויודע לראות בתורה כל תולדות אדם, היינו כל המאורעות של כל בני האדם, על זה אומר הכתוב 'ביום ברא אלקים אדם בדמות אלקים עשה אותו' הדיק שאינו מקלקל ויש לו הלל אלקים בשלימות על פניו. ומדי דברי זו זכור אזכרנו מה שאיתא בחתם סופר (בתורת משה, וכן בהמהדורא ש"ל מכתי"ק צ"פ שופטים) עה"פ (דברים יד, יט) וקרא זו כל ימי חייו, היינו שהמלך ישראל יראה בהתורה כל המאורעות שיעברו עליו עד יומו האחרון.

אופן ב. איתא במדרש (ב"ר מו, א, רש"י עה"פ והתורה והמורה אשר כתבתי [שמות כד, יב] ועיין עבודת הקדוש פל"ד הוצא בשלה"ק מס' שבעות תורה אור אות עט) שדור המדבר דור מקבלי התורה השיגו בעשרת הדברות כל התורה שבעל פה, וכתוב בספה"ק ברית כהנת עולם (מאמר הסתר אסתר פרק ד) שבתורה שכתב אפשר לראות ולהשיג את כל התורה שבעל פה ולכן הי' אפשר לאברהם אבינו ע"ה לקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה ואפילו עירוב תבשילין (ב"ר נה, ג. שו"ט מזמור א), כי ראה הכל נרמז בתורה שכתב וכל ההלכה למשה בסיני נרמז בתורה"ק. ואיתא שם בספה"ק ברית כהנת עולם כי הלכה למשה מסיני בגימ' תר"ה מאותיות תורה, ע"כ. וזה נרמז ג"כ בהפסוק זה ספר תולדות אדם, זה ספר תולדות ס"ת תר"ה, ומי שיש לו ללם אלקים על פניו לדיק

כזה יכול לראות בתורה הכל. ובאמת הנדיקים הגדולים לא היו נריכים שיהיה התורה כתוב על קלף ועי"כ לראות, רק אותיות התורה היו לפני עיניהם תמיד ועי"ז היו יכולים לראות מסוף העולם ועד סופו. וז"ל עובדא אלל אא"ז הבעש"ט הק' שאמר לבצל התולדות (שהיום הוא הארצ"יט שלו וחי יותר ממאה שנים) שבעת שורידהו מן הרצנות שבער פולגאה אז ידע כי בא קצו והגיע זמנו ליפטר מן העולם, התולדות השתומם ולא הי' יכול להצין כיצד יתכן כדבר הזה, כיון שהי' אהוב וחביב על כל בני העיר אהבת נפש עד כדי כך שבאס אירע לו פעם אחת כאב שן היו כל בני העיר מתקצנים לביהמ"ד להתפלל בעדו, אבל אף על פי כן שמר את דברי רבו הבעש"ט הק' בלבו. ביום שמחת תורה האחרון בחיים חיותו, ראה את ראש הקהל מפולגאה שהיה ע"ה גדול שרקד עם התורה עד כלות כוחותיו, ושאל אותו התולדות לשמחה מה זו עושה, האם סיימת ש"ס או ששה סדרי משנה או האם בכלל גמרת את הפרשיות עם הציבור שאתה שומע ורוקד כל כך, וענה לו הראש הקהל במשל אם **אחי** עושה **נישואין** עם א' מי"ח האם לא ארקוד, כמו כן אני רואה שהרב למד את כל התורה כולה והוא שמח כ"כ **ורוקד** עם **התורה** ואני שמחתי **בשמחת** הרב, אז אמר התולדות שהלדק אמו. אז ענה הראש הקהל שכבר הי' שיכור מרוב שתייתו שאם הוא נלח את הרב אזי נמלא שהרב כבר זקן מדאי מלהיות רב, ואז נזכר התולדות בדברי הבעש"ט והתחיל להתחנן לפניו שיחזור בו אבל ללא הועיל, ובאותו יום מת הראש הקהל. והתולדות ידע מזה שכבר הגיע קיצו והכין את עצמו, ובמולאי יו"ט נסתלק לגזי מרומים. **עב"פ** היוצא לנו שהבעש"ט הי' תמיד התורה מאירה לפני עיניו ולכן הי' יכול להסתכל בתורה ולראות כל מה שיעבור על כל אחד ואחד, וזהו זה ספר תולדות לראות בהספר כל תולדות אדם, ביום ברא אלקים אדם שכבר נמלא כל מאורעות האדם בהתורה, רק בדמות אלקים עשה אותו, מי שיש לו ללם אלקים בשלימות הוא יכול לראות ולהסתכל כל זה.